

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-1220

2.12.2025

Tryg Forsikring NUF

Næringsliv

Brann i næringslokale – uriktige eller ufullstendige opplysninger? – fal. §§ 4-9 og 8-1 fjerde ledd.

Omkring ett år etter at sikrede kjøpte et butikksenter oppstod det brann i bygningen. Det var kun utleid lokaler til to bedrifter på branntidspunktet. Brannen var påsatt. Sikrede hadde i politietterforskningen først status som fornærmet, og etter en stund som mistenkt. Saken ble deretter henlagt etter bevisets stilling. Foretaket avvendet å ta stilling til sitt erstatningsansvar inntil det mottok de omfattende politidokumentene. Etter samtale med sikrede, hans onkel og tidligere eier av senteret, avsto foretaket sikredes krav om erstatning etter brannen med henvisning til at sikrede, eller noen på hans vegne, forsettlig hadde fremkalt brannen, jf. fal. § 4-9, samt at sikrede hadde gitt bevisst uriktige eller mangelfulle opplysninger i skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket la vekt på det det mente var uklarheter rundt blant annet sikredes formål med senteret, finansieringen og sikredes relasjon til tidligere eier. Foretaket mente også at sikrede hadde vært unnvikende i sine forklaringer. Sikrede bestred avslaget og mente det var basert på synsing. Nemnda kom til at saken måtte avvises av bevismessige hensyn.

Saksfremstilling

Saken gjelder spørsmål om foretaket kan avslå sikredes krav om erstatning etter brann i forsikret bygning med henvisning til at sikrede, eller noen på hans vegne, forsettlig har fremkalt brannen, forsikringsavtaleloven (fal.) § 4-9, samt at sikrede har gitt bevisst uriktige eller mangelfulle opplysninger i skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd.

Det oppstod brann i forsikret bygning i mars 2023.

Sikrede hadde kjøpt bygningen et års tid før brannen, kort tid før han var ferdig med sin legeutdannelse. Han har forklart at planen på sikt var å etablere et helsehus i bygningen.

Bygningen var et senter hvor sikrede på branntidspunktet hadde utleid lokaler til to bedrifter; en møbelbutikk og en pizzeria. I tillegg bodde det to mennesker i en hybelleilighet i bygningen.

Brannen ble oppdaget, og brannvesenet fikk slukket den før bygningen brant ned. Det ble avdekket flere bensinkanner i andre etasje i bygningen, og det var ikke tvilsomt at brannen var påsatt.

I forbindelse med politiets etterforskning av brannen hadde sikrede først status som fornærmet, før han i desember 2023 fikk endret status til siktet. Saken ble 4.4.24 henlagt etter bevisets stilling.

Sikrede var i samtale med foretakets utreder i oktober 2023, samt i juni og september 2024.

Sikrede avga også forklaring til politiet, samt ga politiet samtykke til å beslaglegge telefon, innsyn i bankkontoer og avla fingeravtrykk og DNA-prøve. Etter at sikrede ble siktet i saken, avsto han fra å avlegge ytterligere forklaring til politiet.

Foretaket informerte innledningsvis om at det ville avvente politiets etterforskning før det tok stilling til forsikringsoppgjøret. Politidokumentene ble først mottatt av foretaket 17.4.24, etter at saken mot sikrede var henlagt. Politidokumentene utgjorde omkring 1 600 sider, og foretaket orienterte sikrede om at det ville trenge tid for å gjennomgå materialet.

Etter samtale med sikrede i juni 2024, var foretaket over sommeren i kontakt med sikredens onkel som hadde overført pengene til sikrede som han brukte til kjøp av eiendommen. Det er ikke fremlagt referat fra samtalen med onkelen. Det har vært tema i saken hvorvidt sikrede hadde kjøpt eiendommen for penger han hadde arvet etter sin far, eller om han hadde lånt pengene av onkelen/onkelens firma.

Foretaket var videre i kontakt med tidligere eier av senteret. Han skal ikke ha ønsket å forklare seg i saken. Sikredes grad av relasjon til tidligere eier av senteret har vært tema i saken.

I brev 8.11.24 avsto foretaket sikredes krav på erstatning etter brannen med henvisning til at det hadde konkludert med at sikrede, eller noen som hadde handlet på oppdrag fra eller i forståelse med ham, hadde fremkalt brannen forsettlig, jf. fal. § 4-9. Foretaket mente også at sikrede ved å fortie om den forsettlige påsatte brannen hadde gitt foretaket bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger i forbindelse med skadekravet, og la til grunn at han forsto at dette kunne gi ham en erstatning han ikke hadde krav på, og at dette måtte anses som brudd på opplysningsplikten, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd.

Sikrede anfører i det vesentlige at han har krav på erstatning etter brannen, og at foretaket har lagt feil faktum til grunn for sin vurdering. Saksbehandlingen bærer preg av synsing og fremleggelse av teorier uten noen form for dokumentasjon. Sikrede krever dekning for sine advokatutgifter i saken.

Forsikringsforetaket anfører i det vesentlige at sikrede ikke har krav på erstatning etter brannen som følge av at den er forsettlig fremkalt av noen som har handlet på oppdrag fra eller i forståelse med sikrede. Videre har sikrede gitt bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger i forbindelse med skadekravet. Sikrede forsto at de uriktige/ufullstendige opplysningene kunne gi ham en erstatning han ikke hadde krav på, da en forsettlig antent brann åpenbart ikke skal føre til forsikringsutbetaling. Å fortie om dette er et ledd i sviket mot foretaket, og sikrede mister etter dette retten til erstatning, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd.

Det er mange uklarheter i saken, herunder:

- Det foretaket samlet sett oppfatter som en manglende interesse i å bidra til sakens opplysning.
- Motstridende forklaringer om hvordan kjøpet ble finansiert. Manglende avklarende kommentarer til funn fremkommet i politietterforskningen om diskusjoner på WhatsApp om finansiering av kjøpet.
- Slik foretaket vurderer opplysningene i saken, peker disse i retning av at dette ikke var et ordinært eiendomskjøp hvor forsikringstaker ønsket å drive senteret videre.
- Informasjon knyttet til status i politietterforskningen, herunder endring av status til siktet og innkalling til avhør som siktet.
- At forsikringstaker ikke har ønsket å forklare seg til politiet i den utstrekning politiet ønsker.
- Uriktige opplysninger om forbindelsen til tidligere eier av senteret.
- Både tidligere eier og forsikringstakers onkel (långiver) har i all hovedsak ikke villet bidra med opplysninger til forsikringsselskapet.

- Forhold knyttet til brannstedet: At bakdøren i fellesarealet sto ulåst ved brannvesenets ankomst, til tross for at den ikke har vrider på noen av sidene, og holdes låst av leietakerne på stedet.

Uklarhetene gjør at saken ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, og den bør derfor avvises.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet til nemnda er om sikrede har krav på erstatning etter brannen.

Nemnda mener denne saken reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvorefter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom «saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet» og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes «der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevissspørsmål», jf. også FinKN 2017-408 og 2018-077.

Saken dreier seg om forsettlig brannstiftelse, jf. fal. § 4-9, og dermed også uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Sikrede er næringsdrivende, og brannen gjelder et næringsbygg innkjøpt ca. et år før brannen med kontraktssum kr 4 613 842, som er forsikret med forsikringssum kr 29 450 000. Skadebeløpet er ikke angitt, men nemnda legger til grunn at det dreier seg om et omfattende krav. Saken har også en omfattende dokumentasjon. Nemnda har begrensede ressurser og kapasitet til å gå inn i en slik sak. Saken reiser også en rekke bevissspørsmål som er vanskelig å håndtere med skriftlig saksbehandling. Det er en rekke uklarheter i saken som kunne blitt bedre belyst i en muntlig forhandling, hvor sikrede, vitner og andre involverte kan avhøres direkte og konfronteres med forklaringer og dokumentasjon i saken. Behandlingen ved Finansklagenemnda er utelukkende skriftlig, og nemnda kan derfor ikke gjennomføre en slik bevisførsel. Nemnda mener derfor bevissituasjonen i denne saken bør belyses med muntlige forklaringer fra partene, vitner og sakkyndige i en hovedforhandling.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Lars Barnholdt (bransjerepresentant) og Johannes Straume (næringsrepresentant).